

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

FK-VI.431.15.2017

Olsztyn, 19 czerwca 2017 r.

Szanowny Pan
Marian Świerszcz
Starosta Olecki
Starostwo Powiatowe w Olecku
ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Olecku, ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko., NIP: 8471394480, REGON: 790675565.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowiska pełnili:

1. Pan **Marian Świerszcz** - Starosta Olecki wybrany na stanowisko w wyniku wyborów bezpośrednich w dniu 12 grudnia 2014r. Uchwałą Nr II/4/2014 Rady Powiatu w Olecku. *(kierownik jednostki kontrolowanej);*
2. Pan **Kazimierz Iwanowski** - Wicestarosta wybrany na stanowisko w dniu 12 grudnia 2014 r., Uchwałą Nr II/5/2014 Rady Powiatu w Olecku.

Osobami odpowiedzialnym za realizację kontrolowanego zadania byli:

1. Pan **Edward Adamczyk** - Sekretarz Powiatu, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 21.03.2016 r. *(nadzorujący bezpośrednio pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania);*
2. Pani **Karina Anna Bielawska** – Podinspektor w Wydziale Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Olecku, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 11.10.2000 r. *(odpowiedzialna za realizację zadania).*

[akta kontroli str. Nr 35-37]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli, w składzie:

- **Radosław Gazda** – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 21/2014, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko –

Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-VI.0030.256.2017 z dnia 4 kwietnia 2017 r.;

- **Paweł Gulbinowicz** – inspektor wojewódzki – legitymacja służbowa nr 22/2014, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-VI.0030.257.2017 z dnia 4 kwietnia 2017 r.

[akta kontroli str. Nr 33-34]

Kontrolę rozpoczęto 10 kwietnia 2017 r. i zakończono 12 kwietnia 2017 r., co zostało odnotowane w Książce kontroli Starostwa Powiatowego w Olecku pod pozycją 2/2017.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji w okresie od 31.08.2015 r. (tj. od dnia wejścia w życie postanowień ustawy dot. przedmiotu kontroli)) do dnia kontroli, tj. do 10 kwietnia 2017 r. zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1255 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, w zakresie dot. przygotowania organizacyjnego powiatu oleckiego do wykonywania tego zadania oraz kontrola lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i obowiązków informacyjnych z tym związanych.

[akta kontroli str. Nr 13-30]

Ponadto, przedmiotem kontroli była ocena dokonywania przez Powiat Olecki analizy funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej, zwłaszcza w kontekście zasadności utrzymywania dotychczasowej lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz potrzeby podjęcia działań, które upowszechnią wśród mieszkańców wiedzę o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i ich lokalizacji.

Bieżąca kontrola była pierwszą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie Powiatowym w Olecku.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 ze zm.) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy.

Uchwałą Nr 188/2017 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 14 marca 2017 r., w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Olecku wprowadzono w Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego, zapisy dotyczące prowadzenia spraw związanych z nieodpłatną pomocą prawną przez Wydział Organizacyjny.

[akta kontroli str. Nr 38-40]

W zakresie czynności pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania znajduje się zapis dotyczący prowadzenia spraw związanych z realizacją zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. Nr 41-42]

Starosta Powiatu upoważnił pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania do udzielania informacji oraz udostępniania dokumentów, w czasie trwania czynności kontrolnych.

[akta kontroli str. Nr 43]

Z informacji przekazanych przez Starostę Oleckiego wynika, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. we wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu udzielono łącznie 377 porad prawnych.

[akta kontroli str. Nr 7, 455]

Kontrolowane zadanie w Starostwie Powiatowym w Olecku realizuje 1 pracownik. Realizacja w/w zadania zajmuje pracownikowi dziennie – od 30 do 60 minut, tygodniowo – 5 godzin i miesięcznie – 20 godzin. Stosunek zadania objętego kontrolą do pozostałych zadań realizowanych przez pracownika wynikających z zakresu czynności stanowi 12 procent.

[akta kontroli str. Nr 44]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1) Zawarcie porozumień z gminami – art. 9 ust. 1 ustawy, art. 26 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat w porozumieniu z gminami albo samodzielnie. Stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy, powiat, realizując zadanie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) gminne lub powiatowe lokale, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) harmonogram wskazujący dni i godziny, w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna;
- 3) zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych adwokatom i radcom prawnym udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej.

W 2016, jak i 2017 r. Powiat Olecki realizuje zadania określone w art. 8 ust. 1 ustawy na podstawie porozumień zawartych z 3 gminami, tj.:

- Gminą Świętajno;
- Gminą Kowale Oleckie;

– Gminą Wieliczki.

Porozumienia zawierane były oddzielnie w każdym roku, tj.: Porozumienie na realizację zadania w 2016 roku, zostało zawarte z ww. gminami 8 października 2015 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w art. 26 ust. 1 ustawy i zawierało wszystkie elementy wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 1 – 3 ustawy. Porozumienie na realizację zadania w 2017 roku zostało zawarte 11 października 2016 r. i zawierało wszystkie elementy wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 1 – 3 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 45-48]

W ślad za podpisanym porozumieniem w 2015 roku do wszystkich beneficjentów porozumienia (urzędy gmin) przekazane zostało pismo – informacja w zakresie osób uprawnionych do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej, z prośbą o umieszczenie tych informacji w miejscu udzielania porad.

[akta kontroli str. Nr 49-54]

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy, zgodnie z którym Starostwo Powiatowe w Olecku zobowiązane było uruchomić 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej z tego: 1 prowadzony samodzielnie, w którym pomoc prawną świadczyć będą adwokaci i radcowie prawni (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy); 1 powierzony przez powiat organizacji pozarządowej, wyłonionej w otwartym konkursie ofert (art. 11 ust. 1 i 2 ustawy).

W latach 2016 i 2017, na terenie powiatu oleckiego utworzono łącznie 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, tj.:

1. Punkt „stały” zlokalizowany w Starostwie Powiatowym w Olecku, ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko.
2. Punkt „mobilny” prowadzony przez organizację pozarządową, tj. Fundację TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, wyłonioną w otwartym konkursie ofert i zlokalizowany w:
  - UG w Kowalach Oleckich,
  - UG w Świętajnie,
  - UG w Wieliczkach.

[akta kontroli str. Nr 6-8]

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości funkcjonowanie tzw. Punktu „mobilnego” jest zgodne z prawem, z zastrzeżeniem liczby dni i godzin pracy we wskazanych lokalizacjach tego Punktu, wynikających z art. 8 ust. 3 ustawy, tj. Punkt musi być czynny w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie.

[akta kontroli str. Nr 55]

Zgodnie z obowiązkiem informacyjnym, wynikającym z art. 9 ust. 3 ustawy, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Olecku udostępniono informacje o adresach lokali, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy

prawnej oraz harmonogramy udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w tych punktach, tj.:

1. Punkt „stały” zlokalizowany w Starostwie Powiatowym w Olecku ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko punkt czynny w: poniedziałek 11:00-15:00 - porad udziela adwokat, wtorek 8:00-12:00 - porad udziela adwokat, środa 8:00-12:00 - porad udziela radca prawny, czwartek 8:00-12:00 - porad udziela radca prawny, piątek 11:00-15:00 - porad udziela radca prawny;
2. Punkt „mobilny” prowadzony przez wyłonioną w otwartym konkursie ofert organizację pozarządową (Fundacja TOGATUS PRO BONO), zlokalizowany w:
  - Urzędzie Gminy Kowale Oleckie ul. Kościuszki 44, 19-420 Kowale Oleckie, czynny w poniedziałek, czwartek w godzinach 11:30-15.30;
  - Urzędzie Gminy w Świątynie, Świątyno 104, 19-411 Świątyno, czynny w środę, piątek w godzinach 8:00-12.00;
  - Urzędzie Gminy w Wieliczkach ul. Lipowa 53, 19-404 Wieliczki, czynny we wtorek w godzinach 11:30-15.30.

W roku 2016 i 2017 roku nieodpłatne porady prawne udzielane są w tych samych punktach. Punkt „mobilny” obsługuje Fundacja TOGATUS PRO BONO, wobec powyższego wymóg, określony w art. 11 ust. 1 ustawy, został spełniony.

Zarówno w 2016, jak i 2017 roku, w ww. punktach pomoc prawna była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 7, 455]

2) Zawarcie porozumień z okręgowymi radami adwokackimi oraz radami okręgowych izb radców prawnych – art. 10 ustawy, art. 26 ust. 2 ustawy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, powiat corocznie zawiera z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych właściwymi dla siedziby władz powiatu porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu, określające w szczególności:

- 1) liczbę adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania;
- 2) zobowiązanie okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych do imiennego wskazywania odpowiednio adwokatów lub radców prawnych oraz ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie prawni, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w ramach harmonogramu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2;
- 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) zasady wykorzystania urządzeń technicznych w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Z art. 10 ust. 2 wynika, że w przypadku niezawarcia porozumienia do dnia 30 listopada

roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby to porozumienie, starosta przekazuje dziekanom informacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i 2 albo ust. 2. Na podstawie tych informacji dziekan okręgowej rady adwokackiej lub dziekan rady okręgowej izby radców prawnych wskazuje odpowiednio adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Do porozumień w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r. zastosowanie miał art. 26 ust. 2 i 3 ustawy. Art. 26 ust. 2 ustawy stanowi, że porozumienia, o których mowa w art. 10, są zawierane do dnia 31 października 2015 r. Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy, okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskaże staroście odpowiednio adwokatów lub radców prawnych wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej do dnia 15 listopada 2015 r. Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które zastosowanie miały do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

Starosta Powiatu Oleckiego zawarł w dniu 19 października 2015 r. porozumienie z Okręgową Radą Radców Prawnych w Białymstoku oraz porozumienie z Okręgową Radą Adwokacką w Białymstoku, w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu Oleckiego w 2016 r.

Kontrolujący stwierdzili, że w zawartych porozumieniach brakowało informacji wynikających z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. podania liczby adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania.

[akta kontroli str. Nr 57-61]

Brak podania w podpisanych porozumieniach konkretnej liczby adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej stanowi uchybienie.

Starosta Powiatu Oleckiego w powyższej sprawie wyjaśnił, że: „Liczba adwokatów i radców prawnych, którzy udzielają nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu została uzgodniona telefonicznie z Okręgową Radą Adwokacką i Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Białymstoku (...)”.

Skutkiem opisanego uchybienia jest naruszenie obowiązku wynikającego z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy. Odpowiedzialnymi za powstanie ww. uchybienia są: pracownik odpowiedzialny za realizację zadania oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

[akta kontroli str. Nr 81-84]

Pozostałe elementy porozumień wynikające z art. 10 ust. 1 pkt 2 – 4 ustawy, zostały zamieszczone w podpisanym dokumencie. Porozumienia podpisano w terminie wynikającym z art. 26 ust. 2 ustawy.

W celu realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r., Starosta w dniu 24 października 2016 r. zawarł porozumienie z Okręgową Radą Radców Prawnych w Białymstoku oraz porozumienie z Okręgową Radą Adwokacką w

Białymstoku, w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu Oleckiego.

Kontrolujący stwierdzili, że w zawartych porozumieniach na 2017 r. również brakowało informacji wynikających z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. podania liczby adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania.

Starosta Powiatu Oleckiego w powyższej sprawie wyjaśnił, że: „Liczba adwokatów i radców prawnych, którzy udzielają nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu została uzgodniona telefonicznie z Okręgową Radą Adwokacką i Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Białymstoku. Liczba adwokatów i radców prawnych zostanie uregulowana w aneksie do porozumienia zawartego z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Białymstoku i Okręgową Radą Adwokacką w Białymstoku w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej na obszarze powiatu oleckiego”.

Skutkiem opisanego uchybienia jest naruszenie obowiązku wynikającego z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy. Wzory aneksów do porozumień uwzględniające liczbę adwokatów i radców prawnych, którzy udzielają nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r. zostały sporządzone przez pracownika realizującego zadanie podczas prowadzenia czynności kontrolnych i włączone zostały do akt kontroli.

[akta kontroli str. Nr 71-73, 76-78, 81-86]

Odpowiedzialnymi za powstanie ww. uchybienia są: pracownik odpowiedzialny za realizację zadania oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Pozostałe elementy porozumień wynikające z art. 10 ust. 1 pkt 2 – 4 ustawy, zostały zamieszczone w podpisanym dokumencie. Porozumienia zostały zawarte w terminie wynikającym z art. 10 ust. 2 ustawy.

Wykazy adwokatów i radców prawnych, udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r. zostały przekazane przez:

- 1) Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku – pismem z 4 listopada 2015 r., wskazującym radców prawnych do udzielania nieodpłatnych porad prawnych, jak również osoby zastępujące. W związku ze zmianą składu radców prawnych wyznaczonych do udzielania nieodpłatnych porad prawnych kolejne pisma aktualizujące przekazane zostały przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku w dniach 24.11.2015, 25.11.2015 oraz 16.12.2015.
- 2) Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku – pismem z 29 października 2015 r., w której wskazano adwokata wyznaczonego do udzielania nieodpłatnych porad prawnych, jak również osobę zastępującą.

Należy stwierdzić, że zarówno Okręgowa Izba Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgowa Rada Adwokacka w Białymstoku wywiązała się z obowiązku z zachowaniem terminu określonego w art. 26 ust. 3 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 62-70]

Wykazy adwokatów i radców prawnych, którzy będą udzielać nieodpłatnej pomocy

prawnej w 2017 r. zostały przekazane przez:

- 1) Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku – pismem z 21 listopada 2016 r., wskazującym radców prawnych do udzielania nieodpłatnych porad prawnych, jak również osoby zastępujące.
- 2) Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku – pismem z 10 listopada 2016 r., wskazującym adwokatów wyznaczonych do udzielania nieodpłatnych porad prawnych, jak również osoby zastępujące.

[akta kontroli str. Nr 74-75, 79-80]

3) Wyłonienie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej – art. 11 ust. 1, 2, 6, 11 ustawy, art. 26 ust. 4 ustawy.

Zgodnie z art. 11:

- ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, zwanej dalej "organizacją pozarządową". Jeżeli na powiat przypada nie więcej niż trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, organizacji pozarządowej powierza się prowadzenie jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. W pozostałych przypadkach, jeżeli iloraz liczby punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i liczby dwa stanowi liczbę niecałkowitą, zaokrągla się ją w górę do liczby całkowitej.
  - ust.2. Organizację pozarządową wyłania się corocznie w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn. zm.).
  - ust. 6. O powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej może ubiegać się organizacja pozarządowa w zakresie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która spełnia łącznie następujące warunki:
    - 1) posiada co najmniej dwuletnie doświadczenie w wykonywaniu zadań wiążących się z udzielaniem porad prawnych lub informacji prawnych;
    - 2) przedstawi zawarte umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w ust. 3 pkt 2;
    - 3) daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności przez złożenie pisemnego zobowiązania:
      - a) zapewnienia poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem,
      - b) zapewnienia profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów.
  - ust.11. O powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej nie może ubiegać się organizacja pozarządowa, która w okresie dwóch lat poprzedzających przystąpienie do otwartego konkursu ofert nie rozliczyła się z dotacji przyznanej na wykonanie zadania publicznego lub wykorzystwała dotację niezgodnie z celem jej przyznania, jak również organizacja pozarządowa, z którą starosta rozwiązał umowę. Termin dwóch lat biegnie odpowiednio od dnia rozliczenia się z dotacji i zwrotu nienależnych środków wraz z odsetkami albo rozwiązania umowy.
- Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy, wybór organizacji pozarządowych, o których mowa

w art. 11 ust. 1, powinien nastąpić do 15 grudnia 2015 r.

Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które miały zastosowanie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

Z art. 11 ust. 12 wynika, że w przypadku gdy:

- 1) do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej nie zostanie wyłoniona organizacja pozarządowa do jego prowadzenia,
- 2) starosta nie zawrze umowy z organizacją pozarządową albo rozwiąże umowę za wypowiedzeniem – stosuje się art. 10 ust. 2.

ROK 2016

Zarząd Powiatu w Olecku, w dniu 13 października 2015 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2016 roku z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. Nr 87-107]

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. z 2016 poz. 239 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o wolontariacie”, ogłoszenie otwartego konkursu ofert powinno zawierać informacje o:

- rodzaju zadania;
- wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania;
- zasadach przyznawania dotacji;
- terminach i warunkach realizacji zadania;
- terminie składania ofert;
- trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert;
- zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3.

Ogłoszenie Zarządu Powiatu w Olecku w sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r. spełniało powyższe wymogi.

[akta kontroli str. Nr 87-107]

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o wolontariacie, otwarty konkurs ofert ogłasza się:

- w Biuletynie Informacji Publicznej;
- w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń;
- na stronie internetowej organu administracji publicznej.

Informację o ogłoszeniu zamieszczono 14 października 2015 r. na: stronie www.powiat.olecko.pl, BIP Starostwa w Olecku, tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku. W związku z powyższym, wymogi wynikające z art. 13 ust. 3

cyt. powyżej ustawy, zostały spełnione.

[akta kontroli str. Nr 108-110]

W myśl art. 13 ust. 1 ustawy o wolontariacie, organ administracji publicznej zamierzający zlecić realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, ogłasza otwarty konkurs ofert. Termin do składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia.

Termin do składania ofert wynikający z ogłoszenia konkursu ofert Zarządu Powiatu w Olecku, wyznaczono na 6 listopada 2015 r. Ogłoszenie zamieszczono w dniu 14 października 2015 r., w związku z powyższym obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 ww. ustawy został spełniony.

[akta kontroli str. Nr 108-110]

W dniu 29 października 2015 r. Zarząd Powiatu w Olecku uchwałą Nr 71/2015 w sprawie unieważnienia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2016 roku z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, unieważnił ogłoszony wcześniej konkurs.

[akta kontroli str. Nr 113-114]

Na zadanie przez kontrolujących pytanie dotyczące przyczyn unieważnienia konkursu Starosta Powiatu Oleckiego wyjaśni, że: „Zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w roku następnym następuje na podstawie projektu uchwały budżetowej przekazanej organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego. W związku z powyższym Zarząd Powiatu w Olecku, uchwałą nr 71/2015z 29.10.2015 r., unieważnił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2016 r. z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i ogłosił go ponownie 10.11.2015 r. po podjęciu uchwały w sprawie projektu budżetu powiatu na 2016r. i zabezpieczeniu w nim środków na realizację w/w zadania”.

[akta kontroli str. Nr 81-84]

Informację o unieważnieniu konkursu zamieszczono 29 października 2015 r. na: stronie www.powiat.olecko.pl, BIP Starostwa w Olecku oraz tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku.

[akta kontroli str. Nr 115-117]

Starosta Powiatu Oleckiego w ramach realizacji zadania dotyczącego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zwrócił się z zapytaniem do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Olsztynie w zakresie prawidłowości przeprowadzenia postępowania konkursowego dotyczącego wyłonienia organizacji pozarządowej do świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej w sytuacji tworzenia projektu uchwały budżetowej. Regionalna Izba Obrachunkowa w Olsztynie podzieliła opinię radcy prawnego obsługującego Powiat Olecki i stwierdziła, że nie znajduje przeciwwskazań do przeprowadzenia konkursu w zakresie wyłonienia organizacji pozarządowej w sytuacji

tworzenia projektu uchwały budżetowej.

[akta kontroli str. Nr 118-120]

Wojewoda W-M – stosownie do pisma Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. znak: DB-III-311-244/15 – wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem z dnia 27.10.2015 r. znak: FK-I.3111.1.173.2015 o zapewnienie finansowania zadań wynikających z ustawy w trybie art. 153 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.). Minister Finansów udzielił zapewnienia, że na finansowanie zadania wynikającego z ustawy uwzględnione zostaną środki w ustawie budżetowej na rok 2016 (zaplanowane w rezerwie celowej w części 83 projektu ustawy budżetowej na rok 2016) – decyzja Ministra Finansów o zapewnieniu finansowania wydatków z dnia 29.10.2015 r. znak: FS2.412.14.2015. Wojewoda Warmińsko – Mazurski pismem z 3 listopada 2015 r., znak: FK-I.3111.2.331.2015 poinformował wszystkie powiaty z terenu województwa o zapewnieniu finansowania w 2016 r. realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zarząd Powiatu w Olecku, w dniu 9 listopada 2015 r. ogłosił kolejny otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2016 roku z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Ogłoszenie Zarządu Powiatu w Olecku w sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r. spełniało wymogi art. 13 ust. 2 ustawy o wolontariacie.

Informację o ogłoszeniu konkursu zamieszczono 10 listopada 2015 r. na: stronie www.powiat.olecko.pl, BIP Starostwa w Olecku, tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku. W związku z powyższym wymogi wynikające z art. 13 ust. 3, ustawy o wolontariacie zostały spełnione.

Termin do składania ofert wynikający z ogłoszenia konkursu Zarządu Powiatu w Olecku, wyznaczono na 2 grudnia 2015 r. Ogłoszenie zamieszczono w dniu 10 listopada 2015 r., w związku z powyższym obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 ustawy o wolontariacie został spełniony.

[akta kontroli str. Nr 118-144]

Do konkursu przystąpiły 2 organizacje pozarządowe, tj.: Fundacja HONESTE VIVERE z Warszawy oraz Fundacja TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, które złożyły ofertę na prowadzenie punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

W celu przeprowadzenia konkursu Zarząd Powiatu w Olecku podjął uchwałę Nr 58/2015 z 13 października 2015 r. w sprawie ogłoszenia otwartego naboru na członków Komisji Konkursowej opiniującej oferty na realizację zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w formie powierzenia składane w ramach otwartego konkursu ofert.

[akta kontroli str. Nr 111-112]

Wyboru organizacji dokonało 5 członków komisji konkursowej (1 osoba nieobecna –

Wicestarosta Olecki), którzy złożyli oświadczenia dot. bezstronności. Podstawą wyboru organizacji była suma punktów przyznawanych przez członków komisji konkursowej na poszczególnych arkuszach oceny oferty, będących arkuszami merytorycznej oceny złożonej przez organizację oferty. Na podstawie protokołu w sprawie wyboru ofert na realizację zadań publicznych z 7 grudnia 2015 r., a więc z zachowaniem terminu określonego w art. 26 ust. 4 ustawy, komisja konkursowa dokonała wyboru organizacji pozarządowej, tj. Fundacji TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, której powierzono prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy, co znalazło potwierdzenie w Uchwale Nr 80/2015 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2016 r. z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. Nr 187-202]

Ogłoszenie wyników dotyczące rozstrzygnięcia ww. konkursu wraz z Uchwałą Nr 80/2015, stanowiącą załącznik do tego ogłoszenia, zawierało wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h ustawy o wolontariacie. Ogłoszenie zostało zamieszczone zarówno na stronie internetowej Powiatu Oleckiego oraz na BIP Powiatu Oleckiego, jak i na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku, tj. zgodnie z art. 15 ust. 2j ww. ustawy.

[akta kontroli str. Nr 203-207]

Starosta Powiatu Oleckiego w dniu 11 grudnia 2015 r. pismami znak: EK.524.25.2015 oraz EK.524.24.2015 poinformował fundacje: HONESTE VIVERE z Warszawy oraz TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, o wynikach przeprowadzonego konkursu.

[akta kontroli str. Nr 208-209]

ROK 2017

Zgodnie z danymi przekazanymi 30 września 2016 r. przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej Ministerstwa Sprawiedliwości, wysokość dotacji udzielonej z budżetu państwa w 2017 r. na realizację zadania związanego z nieodpłatną pomocą prawną dla 2 punktów z terenu powiatu oleckiego przedstawia się niestępująco:

- 10 434 zł – miesięczna kwota dotacji;
- 125 208 – roczna kwota dotacji.

W związku z powyższym, pismem z dnia 20 października 2016 r., znak: FK-I.3110.33.2016 poinformowano starostwa powiatowe Województwa Warmińsko – Mazurskiego o wstępnej wysokości kwot dotacji celowych, ujętych w projekcie budżetu na 2017 r., przeznaczonych na nieodpłatną pomoc prawną.

W celu realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r. Zarząd Powiatu w Olecku, w dniu 18 października 2016 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2017 roku z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. Nr 210-216]

Ogłoszenie Zarządu Powiatu w Olecku w sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r. spełniało wymogi art. 13 ust. 2 ustawy o wolontariacie.

Informację o ogłoszeniu konkursu zamieszczono 19 października 2016 r. na stronie www.powiat.olecko.pl, BIP Starostwa w Olecku, tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku. W związku z powyższym wymogi wynikające z art. 13 ust. 3, ustawy o wolontariacie zostały spełnione.

Termin do składania ofert wynikający z ogłoszenia konkursu Zarządu Powiatu w Olecku, wyznaczono na 10 listopada 2016 r. Ogłoszenie zamieszczono w dniu 19 października 2016 r., w związku z powyższym obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 ustawy o wolontariacie został spełniony.

[akta kontroli str. Nr 215-216]

Do konkursu podobnie jak w roku ubiegłym przystąpiły 2 organizacje pozarządowe, tj.: Fundacja HONESTE VIVERE z Warszawy oraz Fundacja TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, które złożyły ofertę na prowadzenie punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

W celu przeprowadzenia konkursu Zarząd Powiatu w Olecku podjął uchwałę Nr 157/2016 z 18 października 2016 r. w sprawie ogłoszenia otwartego naboru na członków Komisji Konkursowej opiniującej oferty na realizację zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w formie powierzenia składane w ramach otwartego konkursu ofert.

[akta kontroli str. Nr 217-218]

Członkowie komisji konkursowej (5 osób), przed zaopiniowaniem ofert złożyli oświadczenia dot. bezstronności. Podstawą wyboru organizacji była suma punktów przyznawanych przez członków komisji konkursowej na poszczególnych arkuszach oceny ofert, będących arkuszami merytorycznej oceny złożonych przez organizacje ofert. Na podstawie protokołu w sprawie wyboru ofert na realizację zadań publicznych z 21 listopada 2016 r., a więc z zachowaniem terminu określonego w art. 26 ust. 4 ustawy, komisja konkursowa dokonała wyboru organizacji pozarządowej, tj. Fundacji TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, której powierzono prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy, co znalazło potwierdzenie w Uchwale Nr 168/2016 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2017 r. z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

[akta kontroli str. Nr 331-352]

Ogłoszenie wyników dotyczące rozstrzygnięcia ww. konkursu wraz z Uchwałą Nr 168/2016, stanowiącą załącznik do tego ogłoszenia, zawierało wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h ustawy o wolontariacie. Ogłoszenie zostało zamieszczone zarówno na stronie internetowej Powiatu Oleckiego oraz BIP Powiatu Oleckiego, jak i na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku, tj. zgodnie z art.

15 ust. 2j ww. ustawy.

[akta kontroli str. Nr 353-356]

Starosta Powiatu Oleckiego w dniu 23 listopada 2016 r. pismami znak: EK.524.41.2016 oraz EK.524.40.2016 poinformował fundacje: HONESTE VIVERE z Warszawy oraz TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, o wynikach przeprowadzonego konkursu.

[akta kontroli str. Nr 357-358]

4) Zawarcie umów z adwokatami lub radcami prawnymi – art. 6 ustawy, art. 26 ust. 5 ustawy.

Art. 6 ust. 1 ustawy stanowi, że adwokat lub radca prawny udziela nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem. Elementy umowy określa ust. 2 ww. przepisu, zgodnie z którym, umowa zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) określenie wynagrodzenia za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 3) określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 5) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6) zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 7) zasady jej rozwiązania.

Realizacja zadania w 2016 roku

Z art. 26 ust. 5 ustawy wynika, że umowy, o których mowa w art. 6 ustawy są zawierane do 31 grudnia 2015 r.

Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które miały zastosowanie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

Powiat w Olecku, reprezentowany przez Starostę Oleckiego oraz Wicestarostę przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu zawarł z adwokatami i radcami prawnymi wskazanymi przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku, 4 umowy zlecenia na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej, z tego: 1 z adwokatem i 3 z radcami prawnymi. Umowa z jednym z radców prawnych była zmieniona aneksem, nr 1/2016 z 31 marca 2016 r. Zmiana dotyczyła godzin udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przez radcę prawnego. Przedmiotowe umowy zawarte zostały w dniu 30 grudnia 2015 r., tj. w terminie wynikającym z art. 26 ust. 5 ustawy.

[akta kontroli str. Nr 359-367]

Realizacja zadania w 2017 roku

W celu realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r., Powiat w Olecku, reprezentowany przez Starostę Oleckiego oraz Wicestarostę

przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu zawarł z adwokatami i radcami prawnymi wskazanymi przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku, 5 umów zlecenia na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej z tego: 2 z adwokatami i 3 z radcami prawnymi. Umowa z jednym z radców prawnych była zmieniona aneksem, nr 1/2017 z 31 marca 2017 r. Zmiana dotyczyła numeru rachunku bankowego. Wszystkie umowy zostały zawarte 30 grudnia 2016 r.

[akta kontroli str. Nr 368-378]

Skontrolowano wszystkie umowy. We wszystkich umowach w zakresie świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, zawartych na 2016 i 2017 rok z radcami prawnymi i adwokatami, stwierdzono uchybienie polegające na braku elementu wskazanego w art. 6 ust. 2 pkt 5, tj.: określenia zasad zapewnienia dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającej udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Olecki w powyższej sprawie wyjaśnił, że: „*Możliwość dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiająca udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej została udostępniona Adwokatom i Radcom Prawnym obsługujących punktów Starostwie Powiatowym w Olecku przez przeglądarkę Systemu Informacji Prawnej INFOLEX, który jest również wykorzystywany w Urzędzie*”.

[akta kontroli str. Nr 81-84]

Przyczyną ww. uchybienia był brak dostatecznego nadzoru nad realizacją zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej. Skutkiem powyższego uchybienia była niezgodność zawartych umów z przepisem wskazanym w art. 6 ust. 2 pkt. 5 ustawy. Odpowiedzialnymi za powstanie ww. uchybienia są: pracownik realizujący zadanie oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Pracownik realizujący zadanie podczas prowadzenia czynności kontrolnych sporządził wzory 5 aneksów do umów podpisanych w 2016 r. na świadczenie przez adwokatów i radców prawnych nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r., zawierające brakujące informacje. Wzory aneksów włączone zostały do akt kontroli.

[akta kontroli str. Nr 379-383]

5) Zawarcie umów z organizacjami pozarządowymi – art. 11 ust. 7 – 9 ustawy, art. 26 ust. 5 ustawy.

Stosownie do art. 11 ust. 7 ustawy, organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3 – 6.

Z art. 26 ust. 5 ustawy wynika, że umowy, o których mowa w art. 6, są zawierane do 31 grudnia 2015 r.

Przepisy art. 26 ustawy są przepisami przejściowymi, które miały zastosowanie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w 2016 r.

Na podstawie protokołu w sprawie wyboru ofert na realizację zadań publicznych z 7 grudnia 2015 r., komisja konkursowa dokonała wyboru organizacji pozarządowej, tj. Fundacji TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, której powierzono prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy w 2016 r., co znalazło potwierdzenie w Uchwale Nr 80/2015 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 10 grudnia 2015 r. w *sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2016 r. z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.*

Umowa Nr 13/2015 o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej zawarta została z Fundacją TOGATUS PRO BONO w dniu 30 grudnia 2015 r., tj. w terminie zgodnym z art. 26 ust. 5 ustawy.

Do powyższej umowy wprowadzone zostały w okresie jej obowiązywania 2 aneksy, tj.:

- w dniu 21 stycznia 2016 roku podpisany został aneks Nr 1/2016, w zakresie zmiany harmonogramu realizacji zadania poprzez zmianę godzin świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej,
- w dniu 25 stycznia 2016 roku podpisany został aneks Nr 2/2016, w zakresie zmiany wysokości dotacji w całkowitym koszcie zadania.

[akta kontroli str. Nr 384-404]

Na podstawie protokołu w sprawie wyboru ofert na realizację zadań publicznych z 21 listopada 2016 r., komisja konkursowa dokonała wyboru organizacji pozarządowej, tj. Fundacji TOGATUS PRO BONO z Olsztyna, której powierzono prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy w 2017 r., co znalazło potwierdzenie w Uchwale Nr 168/2016 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 23 listopada 2016 r. w *sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Oleckiego w 2017 r. z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.*

Umowa Nr OR.2151.15.2016 o realizację zadania publicznego pod nazwą udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej zawarta została z Fundacją TOGATUS PRO BONO w dniu 30 grudnia 2016 r.

Do powyższej umowy wprowadzone zostały w okresie jej obowiązywania 2 aneksy, tj.:

- w dniu 24 stycznia 2017 roku podpisany został aneks Nr 1/2017, w zakresie zmiany numeru rachunku bankowego na który wpływają środki na realizację zadania dotyczącego nieodpłatnej pomocy prawnej,
- w dniu 3 kwietnia 2017 roku podpisany został aneks Nr 2/2017, w zakresie zmiany harmonogramu realizacji zadania poprzez zmianę godzin świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej w budynku Urzędu Gminy w Świętajnie.

[akta kontroli str. Nr 405-441]

W wyniku weryfikacji obydwu umów (zarówno z 2015 jak i 2016 r.) kontrolujący stwierdzili uchybienie polegające na braku w nich udokumentowania wymagań wynikających z art. 6 ust. 2 pkt:

- a) 1 ustawy, tj. wskazania miejsca udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej,
- b) 5 ustawy, tj. zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej,

c) 6 ustawy, tj. zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Olecki w powyższej sprawie wyjaśnił, że: „*Miejsca udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w samorządach gminnych zostały ustalone z Wójtami Gmin na spotkaniu ze Starostą. Sprawa dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiająca udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz ewentualnych zastępstw zostanie uregulowana w aneksie do umowy o realizację zadania publicznego pn. udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej*”.

[akta kontroli str. Nr 81-84]

Skutkiem opisanego powyżej uchybienia jest naruszenie obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 2 pkt 1, 5, 6 ustawy. Odpowiedzialnymi za powstanie ww. uchybienia są: pracownik realizujący zadanie oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Pracownik realizujący zadanie podczas prowadzenia czynności kontrolnych sporządził wzór aneksu do umowy Nr OR.2151.15.2016 uwzględniający wymagania wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1, 5, 6 ustawy. Wzór aneksu włączony został do akt kontroli.

[akta kontroli str. Nr 442-447]

Pozostałe elementy wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy zostały uwzględnione w umowach z organizacją pozarządową.

6) Wypełnianie przez powiat obowiązków informacyjnych wobec właściwego wojewody – art. 10 ust. 3 ustawy.

Art. 10 ust. 3 ustawy stanowi, że o każdym zawartym porozumieniu albo wskazaniu adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w trybie, o którym mowa w ust. 2, powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę.

Realizacja obowiązku w okresie 2015/2016

- pismem z dnia 8 października 2015 r. znak: OR.031.1.2015, Starosta Olecki poinformował Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, że będzie zawierał porozumienia z samorządami gminnymi na udzielanie nieodpłatnych porad prawnych. Poinformował również, że na spotkaniu z wójtami gmin wypracowano treść porozumienia, które wskazuje lokal w danej gminie gdzie będą udzielane porady prawne, harmonogram udzielania nieodpłatnych porad prawnych w poszczególnych gminach,
- pismem z dnia 3 listopada 2015 r. znak: OR.031.8.2015, Starosta Olecki poinformował Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, o zawarciu w dniu 8 października 2015 r. porozumień z Gminami: Świątajno, Kowale Oleckie, Wieliczki w zakresie udzielania nieodpłatnych porad prawnych. Jednocześnie poinformował, że w dniu 19 października 2015 r. zawarł porozumienie z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgową Radą Adwokacką w Białymstoku,

w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu oleckiego w 2016 r.

- pismem z dnia 17 listopada 2015 r. znak: OR.031.12.2015, Starosta Olecki poinformował Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego o wyznaczeniu przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku, adwokatów i radców prawnych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Jednocześnie poinformował o ogłoszeniu otwartego konkursu na wyłonienie organizacji pozarządowej do realizacji zadania w zakresie udzielania nieodpłatnych porad prawnych.

[akta kontroli str. Nr 448-451]

Realizacja obowiązku w okresie 2016/2017

- pismem z dnia 23 listopada 2016 r. znak: OR.032.54.2016, Starosta Olecki poinformował Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, że zawarł porozumienie z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgową Radą Adwokacką w Białymstoku, w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu oleckiego w 2017 r. Jednocześnie Okręgowa Izba Radców Prawnych oraz Okręgowa Rada Adwokacka wskazała adwokatów i radców prawnych do udzielania nieodpłatnych porad prawnych. Poinformował również o zawarciu w dniu 11 października 2016 r. porozumień z Gminami: Świętajno, Kowale Oleckie, Wieliczki w zakresie udzielania nieodpłatnych porad prawnych oraz o ogłoszeniu w dniu 19 października 2016 r. otwartego konkursu na wyłonienie organizacji pozarządowej do realizacji zadania w zakresie udzielania nieodpłatnych porad prawnych.

[akta kontroli str. Nr 452-453]

7) Spełnienie wymogów, wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2186), zwanego dalej „rozporządzeniem”, w zakresie dotyczącym lokali, w których są usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej (§ 3 – § 5 rozporządzenia).

Wymogi dotyczące lokali, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zostały określone w § 3 – § 5 rozporządzenia, stanowiących, że:

§ 3. 1. Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej, usytuowanych w lokalach określonych zgodnie z art. 9 ustawy.

2. Nieodpłatnej pomocy prawnej udziela się osobie uprawnionej osobiście, z wyłączeniem użycia środków komunikowania się na odległość.

§ 4. Informację o lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w których jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna, zamieszcza się na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej właściwego powiatu i gminy, na których obszarze są zlokalizowane te punkty, oraz może ona zostać podana do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty. Informacja zawiera wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej

pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę, o której mowa w art. 11 ust. 3 ustawy.

§ 5. 1. W lokalu, w którym jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna, zapewnia się:

- 1) dostęp do sieci energetycznej, telekomunikacyjnej oraz teleinformatycznej;
- 2) wyodrębnione pomieszczenie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej umożliwiające zachowanie dyskrecji przy udzielaniu tej pomocy.
2. Wyposażenie lokalu zapewnia bezpieczne przechowywanie dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym.
3. Dostęp do lokalu uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.
4. Oznaczenie lokalu wskazuje, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna, oraz dni i godziny jej udzielania.
5. W miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej udostępnia się informacje o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, osobach uprawnionych do jej otrzymania oraz sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, a także o wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na obszarze powiatu. Informacja zawiera wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 ustawy.

Kontrolujący stwierdzili uchybienie polegające na braku na stronach podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej urzędów gmin z którymi Powiat Olecki zawarł porozumienie w zakresie realizacji zadania objętego kontrolą, informacji, o których mowa w § 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2015r. poz.2186), a w szczególności wskazania, w których punktach pomoc prawna udzielana jest przez adwokata lub radcę prawnego.

[akta kontroli str. Nr 458-467]

Starosta Olecki w powyższej sprawie wyjaśnił, że: „Na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędów Gmin w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna zostały zamieszczone informacje dotyczące dni i godzin przyjęć interesantów. Informacje dotyczące przyjęć interesantów przez Radcę Prawego czy Adwokata w danym dniu i miejscu zostaną uregulowane niezwłocznie. Ponadto informuję, że wprowadzone zostanie automatyczne przekierowanie na stronę BIP Starostwa Powiatowego w Olecku w celu uzyskanie niezbędnych informacji o nieodpłatnej pomocy prawnej”.

[akta kontroli str. Nr 81-84]

Przyczyną ww. uchybienia był brak dostatecznego nadzoru nad realizacją zadania

polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, co skutkowało w przypadku urzędów gmin z którymi Powiat Olecki zawarł porozumienie w zakresie realizacji zadania objętego kontrolą naruszeniem § 4 rozporządzenia. Odpowiedzialność za uchybienie ponosi pracownik realizujący zadanie i osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Strona podmiotowa Biuletynu Informacji Publicznej Powiatu Oleckiego zawierała wszystkie niezbędne informacje wynikające z § 4 wskazanego powyżej rozporządzenia.

[akta kontroli str. Nr 456-457]

Podczas trwania czynności kontrolnych, tj. 12 kwietnia 2017 r., zespół kontrolny, w obecności pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania przeprowadził oględziny wszystkich (4) lokali z terenu Powiatu Oleckiego, w których usytuowane są 2 punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej:

- lokal usytuowany na II piętrze budynku Starostwa Powiatowego w Olecku;
- lokal usytuowany na parterze budynku Urzędu Gminy w Wieliczkach;
- lokal usytuowany na parterze budynku Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich;
- lokal usytuowany na parterze budynku Urzędu Gminy w Świętajnie.

Podczas oględzin lokali stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż 2 lokale, tj.: punkt stały w Olecku oraz punkt mobilny w Wieliczkach nie spełniają wymogów określonych w § 5 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2186), poprzez umiejscowienie tych lokali na:

- II piętrze budynku - Starostwo Powiatowe w Olecku,
  - parterze z jednoczesną koniecznością pokonania schodów wejściowych przy braku stałego podjazdu - Urząd Gminy Wieliczki.
- co potwierdza dokumentacja z oględzin, w tym protokoły oraz dokumentacja zdjęciowa.

[akta kontroli str. Nr 470-480, 510-530]

Starosta Powiatu Oleckiego w powyższej sprawie wyjaśnił, że: „**Punkt nieodpłatnych porad prawnych zlokalizowany w Starostwie Powiatowym w Olecku ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko mieści się na II piętrze budynku. Osoby niepełnosprawne mają możliwość uzyskania porad prawnych poprzez skorzystanie z dzwonka umieszczonego przy wejściu do budynku i elektrycznego krzeselka przyściennego usytuowanego na niskim parterze. Na parterze budynku znajduje się sala konferencyjna ze stałym dostępem do sieci teleinformatycznej, w której w razie potrzeb udzielane są porady prawne.**

Punkt nieodpłatnych porad prawnych zlokalizowany w Urzędzie Gminy w Wieliczkach ul. Lipowa 53, 19-404 Wieliczki mieści się na parterze budynku (sala konferencyjna Urzędu). Osoby niepełnosprawne mają możliwość uzyskania porad prawnych poprzez skorzystanie z przenośnego podjazdu wykładanego w razie potrzeb. Na Sali konferencyjnej jest stały dostęp do sieci teleinformatycznej, w której udzielane są porady prawne (...)”.

[akta kontroli str. Nr 468-469]

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zaznaczyć, że likwidacja barier funkcjonalnych, umożliwiająca osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu publicznym, należy do szczególnych obowiązków organów administracji. Każdy organ administracji powinien dołożyć należytej staranności, aby stworzone zostały w jego obiektach warunki techniczne umożliwiające korzystanie z nich przez osoby niepełnosprawne, a w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich.

Również w przypadku realizacji zadania w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia, dostęp do lokalu w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna powinien uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych. Oznacza to przede wszystkim, że każdy zainteresowany z problemami w poruszaniu się, nie powinien być ograniczony w dostępie do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej. Jest to szczególnie istotne dla zapewnienia komfortu osób niepełnosprawnych, które dzięki istnieniu odpowiednich stałych podjazdów oraz umiejscowieniu pomieszczeń w których udzielane są porady prawne na parterach budynków, nie będą zmuszone zwracać się o pomoc do innych osób – pracowników urzędu, jak i osób udzielających bezpośrednio porad w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Przyczyną ww. nieprawidłowości było niewłaściwe umiejscowienie 2 lokali w których udzielane są nieodpłatne porady prawne, co w konsekwencji mogło doprowadzić do utrudnionego dostępu do tych lokali osobom niepełnosprawnym. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie przepisów § 5 ust. 3 rozporządzenia. Odpowiedzialnymi za powstanie ww. uchybienia są: pracownik realizujący zadanie oraz osoba bezpośrednio nadzorująca.

Lokale w których umieszczone są nieodpłatne punkty pomocy prawnej w budynkach Urzędu Gminy Świątajno i Kowale Oleckie, w całości spełniały wymogi określone w § 5 ust. 3 ww. rozporządzenia.

[akta kontroli str. Nr 481-509]

8) Ocena dokonywana przez Powiat Olecki analizy funkcjonowania nieodpłatnej pomocy prawnej w zakresie wynikającym z pisma Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z 23 grudnia 2016 r., znak: DZP-VII-5641-203/16/1.

Z informacji przekazanych przez Starostę Oleckiego wynika, że: „Lokalizacje punktów nieodpłatnej pomocy prawnej były analizowane na spotkaniu Starosty z Wójtami Gmin. Powiatowi Oleckiemu zależało na udostępnieniu nieodpłatnych porad prawnych mieszkańcom poszczególnych gmin (Urząd Gminy Kowale Oleckie, Świątajno i Wieliczki) co umożliwiło szerszy dostęp bez konieczności dojazdu do punktu zlokalizowanego w Starostwie Powiatowym w Olecku. Wójtowie Gmin na spotkaniu wyrazili wolę, aby w każdej Gminie z terenu Powiatu można było udzielać nieodpłatnych porad prawnych w wyznaczonych dniach.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej na terenie Powiatu Oleckiego utworzono dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, gdzie prowadzenie jednego punktu powierzono organizacji pozarządowej.

W ramach tego punktu organizacja pozarządowa obsługuje mieszkańców trzech gmin: Kowale Oleckie – poniedziałek i czwartek w godz. 11:30 – 15:30, Świętajno – środa i piątek w godz. od 7:30 – 11:30 i Wieliczki – środa w godz. od 11:30-15:30. Punkt utworzony w Starostwie Powiatowym w Olecku mieści się pod adresem: ul. Kolejowa 32, 19-400 Olecko. Informacje dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej oraz lokalizacji punktów zostały udostępnione na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Olecku www.spolecko.bip.doc.pl, www.powiat.olecko.pl, na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Olecku oraz przekazane do Samorządów Gminnych celem wywieszenia na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy oraz za pośrednictwem Sołtysów w poszczególnych wsiach.

*W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. w punkcie zlokalizowanym w Starostwie Powiatowym w Olecku udzielono łącznie **159 porad prawnych**. W punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową ilość udzielonych porad przedstawia się następująco:*

*Urząd Gminy w Kowalach Oleckich – **82 porady***

*Urząd Gminy w Świętajnie – **89 porad***

*Urząd Gminy w Wieliczkach – **47 porad***

Ponadto, jest bardzo duża grupa osób, która przychodzi po poradę, nie kwalifikuje się do tego, aby ją uzyskać. W związku z tym należałoby zastanowić się nad ewentualnym rozszerzeniem dostępu uprawnionych do bezpłatnej pomocy prawnej. Z poczynionych obserwacji wynika, że wiele osób zgłaszających się po porady prawne to osoby samotnie wychowujące dziecko, niepracujące, którym pomimo ich sytuacji życiowej nie można udzielić porady prawnej”.

[akta kontroli str. Nr 454-455]

W świetle powyższych informacji oraz na podstawie dowodów zgromadzonych podczas trwania czynności kontrolnych, wymogi, wynikające z pisma Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z 23 grudnia 2016 r., znak: DZP-VII-5641-203/16/1 są realizowane.

Starosta Olecki, pismem z dnia 18 maja 2017 r., znak: OR.1710.3.2017 (wpływ - 22 maja 2017 r.) wniósł, z zachowaniem terminu określonego w art. 40 ust. 1 ustawy, zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 9 maja 2017 r., dotyczące zarzutu nieprawidłowości w zakresie niedostosowania 2 lokali, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna do wymogów określonych w § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015r., w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgłoszone przez Starostę zastrzeżenia zostały oddalone w całości. Stanowisko kierownika komórki ds. kontroli do zastrzeżeń wraz z uzasadnieniem przekazane zostało Staroście Oleckiemu w dniu 7 czerwca 2017 r.

9) Zalecenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o zapewnianie lokali przeznaczonych na punkty nieodpłatnej pomocy prawnej z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych, tj. zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 3 rozporządzenia.

Ponadto, w związku z podjętymi przez Powiat działania, o których mowa w piśmie z 18 maja 2017r. znak: OR.1710.3.2017, w celu eliminacji uchybień zawartych w punktach 2, 4, 5, 7 wystąpienia pokontrolnego, tj. wprowadzenie automatycznego przekierowania ze strony BIP urzędów gminy, gdzie świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna do strony BIP Starostwa Powiatowego w Olecku, na której zawarte są przedmiotowe informacje oraz podpisanie stosownych aneksów do umów i porozumień zawierających brakujące elementy, odstępuje się od formułowania zaleceń pokontrolnych w powyższym zakresie.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojewski

